

Asutus	Märkus	Kommentaar
Eesti Perekonnaseisuametnike Kutseliit	<p>Tartu Linnavalitsuse ettepanekud ja märkused:</p> <p>1) NS § 16 lg 1¹ ja 1² soovitakse keelata isikule tema soovil uue isikunime andmine eelnõus toodud karistusseadustikus sätestatud süüteo ja kelle karistusandmed selle eest ei ole karistusregistrist kustutatud. Loetelu süütegude kohta hõlmab süütegusid, mille süüdimõistetud isiku nime kohtulahendites ei asendata initsiaalide või tähemärgiga. Eelnõus on välja toodud, et nimetatud isikute nimemuutmise avaldus jäetakse läbi vaatamata.</p> <p>Tartu Linnavalitsus ei avalda arvamust eelnõus sätestatud süütegude loetelu kohta, kuid kuna nimetatud isikute poolt esitatud avaldus jäetakse läbi vaatamata, mida peab kirjalikult põhjendama kontrollides karistusandmeid karistusregistrist, avaldajat teavitama ning mida on võimalik ka vaidlustada, tuleb selleks ette näha ka rahastamise alused.</p>	<p>Märkustega arvestamine Eesti Perekonnaseisuametnike Kutseliiduga läbi räägitud.</p> <p>Selgitatud.</p> <p>Eelnõust jäetakse välja teatud süütegudes süüdimõistetud kehtiva karistusega isikute nime muutmise piirang.</p>
	<p>2) NS § 16 lg 2 ja lg 2 p 2 Asendatakse elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatud avalduse esitamise võimalus veebikeskkonnas avalduse esitamisega.</p>	<p>Märkusega osaliselt arvestatud. Selgitatud.</p> <p>Eelnõus on tehtud muudatus ning seetõttu on edaspidi ka alaealiste nime muutmise avalduse esitamine võimalik turvalises veebikeskkonnas.</p>

	<p>Tartu Linnavalitsuse hinnangul võiks pigem soodustada erinevaid avalduse esitamise viise. Kuigi e-keskkonnas esitatud avalduse korral kontrollitakse menetluses vajalikke andmeid automaatselt ja lihtsustab mõningal määral ametnike tööd, ei nähtu eelnõu seletuskirjast, kas ja kuidas on Siseministeerium hinnanud digitaalselt allkirjastatud avalduse esitamise võimaluse kaotamist isikule. Nii välistatakse ka alaealiste nimede muutmise avalduste esitamise võimalus digitaalselt.</p> <p>Kas kõiki oma lapse nime muuta soovijaid sunnitakse nüüd kolmekesi korraga kohapeale tulema? See tundub suhteliselt ilmvõimatu ja põhjendamatu, arvestades tänapäeva peremudeleid ja võimalust isiklikult kohale tulla.</p> <p>Elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatud avalduse esitamine on siiani väga hästi toiminud ja taotlejate poolt omaks võetud. Lisaks võib seetõttu suureneda ka kohapeal esitavate avalduste hulk või tuleb leida lahendusi muul moel avalduse vastuvõtmiseks, kuna nimemuutmisi menetlevad üksnes neli maakonnakeskuse kohalikku omavalitsust.</p> <p>Tartu Linnavalitsus ei nõustu ka Siseministeeriumi poolt nimemuutmise kiire menetluse põhjendustega, sest senise praktika kohaselt on just kiirus nimemuutmisel taotlejale pigem negatiivse mõjuga. Pigem tuleks mõningatel juhtudel hoopis sarnaselt abiellujate ja lahutajatega anda isikule järelemõtlemise aeg.</p>	<p>E-teenus ja digiallkiri on alternatiivsed lahendused. Inimene, kes saaks hakkama ühega, saab ka teisega (praktiliselt on näha, et valdav enamik digiallkirjaga avaldusi esitatakse määrusega kinnitatud ja Siseministeeriumi kodulehel kättesaadaval vormil). Lisaks tuleb turvalisse veebikeskkonda RR-i andmete automaatkontroll, mis väldib ka näiteks liiasusega andmetöötlust.</p> <p>Seega, Siseministeerium on seda teemat analüüsinud ja on seisukohal, et digitaalselt allkirjastatud avalduse esitamise võimaluse kaotamisega ei muutu olukord inimesele halvemaks, pigem paremaks. Turvalises veebikeskkonnas tehakse juba vajalikud eelkontrollid ära ning inimene saab kohe informatsiooni, kui tal vajalikud andmed avaldusel puuduvad. Samuti ei muutu inimesel selles vaates midagi, et nii digitaalseks allkirjastamiseks kui ka turvalisse veebikeskkonda sisse logimiseks on vaja digitaalallkirja võimekust.</p> <p>Eelnõu koostamisel oli kaalumisel, kas peaks turvalises veebikeskkonnas nime muutmiseks olema ooteaeg, aga loobusime sellest, sest ka praegu teevad ametnikud otsuseid kiiresti.</p>
--	--	---

	Teeme ettepaneku lisada, mitte asendada, nimeseaduse § 16 lõikele 2 avalduse esitamise võimalus rahvastikuregistri turvalises veebikeskkonnas.	
	<p>3) NS § 16 lg 2¹</p> <p>Täiendatakse nimeseadust piiranguga, et turvalises veebikeskkonnas ei või esitada alaealisele lapsele või piiratud teovõimega täisealisele isikule.</p> <p>Tartu Linnavalitsus juhib eelnõu koostajate tähelepanu, et alaealine ongi laps ehk alla 18-aastane isik, nii TSÜS kui LasteKSi mõttes. Seega võiks eelnõus kasutada alaealise kohta terminit alla 18-aastasene isik.</p> <p>Samuti on eksitav eelnõus piirata turvalises veebikeskkonnas piiratud teovõimega täisealisele isikule avalduse esitamise võimalust, kuivõrd piiratud teovõimega isik ei saa kehtiva seaduse kohaselt üldse nimemuutmise avaldust esitada, kuivõrd NS 16 lõike 2 kohaselt esitatakse avaldus isiklikult ja kui piiratud teovõimega isik ei saa aru perekonnaõiguslike tehingute tähendusest, ei saagi tema nime muuta (vt ka 2-17-1453, p-d 12–17).</p> <p>Eestkostja ei saa teha asju, mille suhtes seadus näeb ette, et neid saab teha ainult isiklikult – eestkostja ei saa teha eestkostetava nimel testamenti, ei saa isadust omaks võtta, ei saa esitada ka avaldust isiku nime andmiseks. Kui seadus lubab, võib piiratud teovõimega isik teha selliseid toiminguid isiklikult ja ta ei vaja selleks eestkostja nõusolekut, kuid nimeseaduses seda otseselt kirjas ei ole. Seega piiratud teovõimega isik ei saagi</p>	<p>Märkusega osaliselt arvestatud.</p> <p>Nimeseaduse eelnõus kasutatakse samu mõisteid, mis seal juba praegu on. Lisaks, jääb alaealistega seotud välistus eelnõust välja.</p> <p>Piiratud teovõimega täisealise isiku nimemuutmisi tuleb praktikas ette ja me ei ole nõus seisukohaga, et need isikud ei saa üldse nime muuta. Alati on vajalik põhjendada ja välja selgitada isiku enda huvid niivõrd, kui isik on arusaamisvõimeline. Seepärast jäävad nad ka planeeritud e-teenusest välja. Kui näiteks vallavalitsus on täisealise isiku eestkostja, siis ei ole kuidagi põhjendatud vallaametniku menetlusosaliseks, avaldajaks märkimine. Praktikas on olnud juhtumid, kus piiratud teovõimega isikul on nime erinevus sünnidokumendis ja kantavas ning RR-i kantud nimes – sel juhul on võimalus nime muuta vältimatult vajalik.</p>

	<p>nime muuta (Riigikohtu tsiviilkolleegiumi nõunik Susann Liin 19.04.2022 SiM infohommikul)</p> <p>Tartu Linnavalitsus teeb ettepaneku anda alla 18-aastase isiku nimemuutmise avalduse esitamise võimalus digitaalset ja e-keskkonnas suunata ametniku menetlusse ning piiratud teovõimega isiku nimemuutmise avalduse korral tagastada avaldus läbivaatamata või täiendada vastavalt nimeseadust ning leida õiguslikult pädev lahendus.</p>	
	<p>4) NS § 16 lg 6¹ Kehtiva seaduse kohaselt otsustab nimemuutmise minister või tema volitatud Siseministeeriumi ametnik või volitatud perekonnaseisuasutuses töötav ametnik. Eelnõuga lisatakse, et automaatkannete puhul otsustab nimemuutmise Siseministeerium.</p> <p>Tartu Linnavalitsus teeb ettepaneku korrastada ja anda õiguslik selgus nimemuutmise pädevuse jaotuses, st milline asutus milliseid nimemuutmisi otsustab. Praegu see eelnõust üldse puudub, kaotades ära ka varasema segasevõitu, aegunud ja puuduliku regulatsiooni.</p>	<p>Märkusega mitteamvestatud. Selgitatud.</p> <p>Oleme teadlikud, et NS ei anna selgeid pädevusi. Probleem on plaanis lahendada uue isikunimeseadusega, sest kehtiva NS-i muutmise eeldaks terve nimemuutmise peatüki ümberkorraldamist, see omakorda tekitab vajaduse korrastada üldsätteid jne, kuid seda ei oleks võimalik teha sellises ajaraamis, mis meil praegu on st 2. detsembriks 2025.</p>
	<p>5) NS § 16 lg 6⁴ Eelnõuga soovitakse isikule uue nime andmine otsustada automaatselt, kui avaldus on esitatud veebikeskkonnas ja selle vastavust on kontrollitud andmekogudest automaatselt. Eelnõu seletuskirjas on välja toodud, et automaat ei saa teha automaatset kontrolli kaalutlusotsuste puhul.</p> <p>Tartu Linnavalitsusele jääb arusaamatuks, kuidas automaat kontrollib nimeseaduse § 7 lõikes 2 ja lõike 3</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Automaatotsused ja -kanded tehakse vaid nendes menetlustes, kus ei ole kaalutlusotsust. Viidatud säte on sarnaselt kasutusel ka sünni registreerimisel, kus tehakse sünni registreerimise automaatmenetlusi, kus eeldatakse vanemate vastutust. Üldtuntud isiku nimega seotud sätteid, mis vajavad korrastamist, on plaanis muuta uue isikunimeseadusega.</p>

	<p>punktis 3 sätestatud nõuet, et ees- ja perekonnanimi koos või eraldi peavad olema kooskõlas heade kommetega ja ilma põhjuseta ei või anda üldtuntud isikunime, selle lühendatud kuju, üldtuntud autori nime või teenistusnime.</p> <p>Teiseks ei ole nimemuutmisel kiirus kohe üldse oluline, pigem võib see tekitada inimestes ehmatust ja teadmatust, mida ja kuidas edasi. Praeguse praktikast tulenevalt ja kogemustest nimemuutmise avalduste menetlemisel ning nende põhjendustest. Tihti ei tea avalduse esitaja ise ka, kas, mida, miks ja millal ta nime muuta soovib ja avaldus on esitatud emotsiooni ajel. Seetõttu on Tartu Linnavalitsuse ettepanek seadusega kehtestada (kahenädalane) vahe avalduse esitamisest kuni nimemuutmise otsuse tegemisel ehk nõ avaldus tagasi võtta, mida võimaldab HMS § 43 lg 1 p 2. Automaatkannete puhul avalduse tagasivõtmise võimalus aga puudub. Tartu Linnavalitsus on seisukohal, et nimemuutmine on niivõrd oluline isiku identiteediga seotud toiming, et seda ei tohi teha koheselt ja automaatselt. Isikule peab andma võimaluse ka nimemuutmisest loobuda. Automaatkandega see võimalus aga võetakse isikult ära. Nimemuutmise otsust pigem ei tohi teha kiirustades, sest tegemist ei ole elutähtsa teenusega.</p>	<p>Siseministerium on analüüsinud ooteaega, aga ka praegu ei ole ooteaega ning praktikas see süsteem täna toimib ning Siseministerium ei ole märganud, et avaldusi massiliselt tagasi võetakse.</p> <p>Turvalisse veebikeskkonda tuleb inimesele hoiatus – kui tasute riigilõivu ja automaatotsus on võimalik, siis kantakse uus nimi RR-i kohe. Isikul on selles sammus võimalik avaldusest loobuda või menetlus ise mõneks ajaks pausile panna. Avalduse saab esitada täisealine teovõimeline isik – riik ei pea kahtlema, kas tema soov on tõeline.</p> <p>Seega inimesel on võimalik avalduse esitamise protsess jätta turvalises veebikeskkonnas pooleli, kui ta ei soovi, et tema koha automaatotsus ja -kanne tehakse. Inimesel on võimalik nime muutmise avaldus ka MK KOV-is kohapeal esitada.</p>
	<p>6) NS § 19</p> <p>Muudetakse uue eesnime andmise regulatsiooni loobudes eesnime muutmise põhjustest ning piirates uue eesnime andmist üksnes siis, kui selle võtmise korral ühtiksid isiku uus isikunimi ja sünniaasta teise elava isiku isikunime ja sünniaastaga.</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Siseministerium on nõus seisukohaga, et ei peaks juurde tekkima isikuid, kelle isikunimi kattub. Sama isikunime tekkimisega seotud teemat plaanime käsitleda uues isikunimeseaduses, välistades nime muutmise</p>

	<p>Tartu Linnavalitsus toetab eesnime muutmise põhjustest loobumist, kuid ei saa nõustada ei automaatkandega ega liiga kitsa piiranguga sama isikunime võtmisel.</p> <p>Automaat ei ole küll kuidagi võimeline kontrollima eesnime vastavust seaduses sätestatud nõuetele (vt p 5 või eelnõu seletuskiri lk 11 3-lõik) (automaat ei saa teha kaalutlusotsust nt selles, et kas soovitud nimi vastab headele kommetele. Heade kommete ja üldtuntud isiku nimede (Elisabeth Arden) kandmise soov võib senise praktika kohaselt olla täisealistel isikutel tunduvalt suurem kui lapse sünni registreerimisel lapsele nime panemisel.</p> <p>Samuti leiab Tartu Linnavalitsus, et ainult ühel aastal sündinud sama isikunimega isikute piirang on liiga kitsas. Juba praegu oleme korduvalt menetlenud nimemuutmise avaldusi, kus soovitakse oma nime muuta just põhjusel, et keegi teine juba kannab seda Eestis.</p> <p>Kuigi Tartu Linnavalitsus pooldab isiku õigust oma nime vabalt valida, peab avalik õigus kaitsma ka teiste isikute põhiseaduslikke õigusi vabale eneseteostusele, perekonnaelu ja eraelu puutumatust. Riigikohus on leidnud, et nimi on osa isiku identiteedist. Seega leiab Tartu Linnavalitsus, et vähemalt 10-aastane, mitte 1-aastane sünniaja vahe peaks olema tagatud isiku soovil isikunime muutmisel. See aitaks kindlamini välistada</p>	<p>menetluses sama isikunime tekkimise võimaluse. Praegu menetluses olevas eelnõus jääme selles osas olemasoleva regulatsiooni juurde.</p>
--	---	--

	<p>ka indentiteedivargused ja kaitseb sama nime kandva isiku õigust oma indentiteedile.</p>	
	<p>Tallinna Perekonnaseisumeti ettepanekud ja märkused:</p> <p>1) eelnõu § 1 lg 4, millega täiendatakse nimeseaduse (NS) § 16 lõikega 2¹ Ettepanek muuta eelnõu § 1 lg 4, millega täiendatakse nimeseaduse (NS) § 16 lõikega 2¹, sõnastust ning anda võimalus veebikeskkonna kaudu esitada ka alaealiste laste nimemuutmise avaldusi.</p> <p>Põhjendus: Tallinna Perekonnaseisumetis on maikuus esitatud 32 avaldust, neist 17 (üle poole esitatud avaldustest) on laste nimemuutmised.</p> <p>Kuna alaealiste nimemuutmiste hulk on märkimisväärne, siis nende avalduste e-teenusest väljajätmisel on meie hinnangul mitmeid ebasoovitavaid tagajärgi.</p> <p>Toome need eraldi veelkord välja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alaealised ja nende vanemad jäävad kehvemasse olukorda võrreldes teiste avaldajatega (ebavõrdsus). • Alaealiste laste vanemate võimalusi nimemuutmise avalduse esitamiseks kahandatakse (praegusega võrreldes halvendatakse - seni sai nimemuutmise avaldust esitada ka e-posti teel, e-teenuse tulekul e-posti teel esitamise võimalus kaob). • Alaealiste laste vanemad peavad kulutama rohkem aega ja ressursi, kui teised avaldajad (nimemuutmine on kulukam ja aeganõudvam – tuleb 	<p>Märkusega arvestatud.</p> <p>Eelnõu uue versiooni kohaselt on võimalik turvalises veebikeskkonnas esitada ka alaealistel nime muutmise avaldust.</p>

	<p>kulutada aega ja raha lapsevanema ning alaealise sõiduks, näiteks Saaremaalt Pärnusse, Hiiumaalt Tallinnasse, Rakverest Jõhvi või Võrust Tartusse).</p> <p>E-teenuse üks eesmärkidest on muuta nimemuutmise teenust avaldajatele kättesaadavamaks ja vähendada isiklikult kohapeale tulevate isikute arvu, kuid piirates alaealiste laste nimemuutmise avalduste e-teenuses esitamist saame vastupidise tulemuse. Eelnõu seletuskirjas on märgitud, et eelnõuga tehtavad muudatused ei suurenda ettevõtjate ega isikute halduskoormust, vaid pigem vähendavad seda ning teevad riigiga suhtlemise kiiremaks ja lihtsamaks.</p> <p>Tallinna Perekonnaseisuamet on varasemalt vastava ettepaneku edastanud koos põhjendustega Siseministriumile.</p>	
	<p>2) Eelnõu § 1 lg 7-ga muudetakse ja sõnastatakse ümber NS § 19 Sellega kaotatakse ka NS § 19 lg 1 p 6.</p> <p>Eelnõu seletuskirjas lk 14 on välja toodud, et „Koostöös Politsei- ja Piirivalveametiga on selliste andmetega isikutele antud võimalus andmete korrastamiseks riigilõivuta nimemuutmise menetluses, enamik sellistest juhtumistest on avastatud ning vajadust sellise sätte järele enam ei ole.“</p> <p>Palume selgitada, kui inimene endiselt soovib korrastada oma eesnime, mis erineb dokumenti või rahvastikuregistrisse kantud eesnimest, kas siis riigilõivuvaba võimalust enam nimemuutmise korras perekonnaseisuasutuses ei ole? Näiteks perekonnanime</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Eesnime puhul lõivuvaba muutmist edaspidi enam ei ole. Need isikud on reeglina korra või paar PPA-lt selle info saanud, kuid ei ole selle probleemiga tegelenud.</p>

	<p>osas on endiselt riigilõivu vaba võimalus korrastamiseks olemas (NS 17¹ lg 1 p 5).</p>	
	<p>3) Eelnõu § 1 lg 7-ga muudetakse ja sõnastatakse ümber NS § 19.</p> <p>Sellega kaotatakse NS § 19 lg 3 p 2.</p> <p>Palume selgitada, kas edaspidi ei ole eesnime muutmisel nimemuutmise korras piirangut, et ei või võtta eesnime, mis on samane perekonnanimega (nt Sander Sander)?</p> <p>Näiteks perekonnanime muutmise osas on vastav piirang endiselt olemas – isiku eesnimi ja perekonnanimi ei või olla samad (NS 17¹ lg 3 p 8).</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Jah, see piirang kaob. Perekonnanime muutmise sätteid praegu selle eelnõuga ei korrastata.</p>
	<p>4) Eelnõu § 1 p 6-ga täiendatakse NS § 16 lõikega 6⁴.</p> <p>Ettepanek täiendada „Siseministri 12. detsembri 2017 määruse nr 45 „Isikule uue eesnime, perekonnanime või isikunime andmise kord ja avalduse vorm“ muutmise“ kavandi § 1 punkti 2 „määrust täiendatakse §-ga 8¹ järgmises sõnastuses: lõikega 7 järgmises sõnastuses: „isik muudab täisealisena ees- või perekonnanime käesoleva seaduse alusel esimest korda.“</p> <p>Põhjendus: NS § 16 lg 4 alusel antakse isikule uus eesnimi, perekonnanimi või isikunimi üldjuhul üks kord ning rohkem kui üks kord vaid mõjuval põhjusel. Kehtestatud korrast puudub automaatotsust takistav piirang - nime saab käesoleva seaduse alusel muuta üldjuhul vaid üks kord.</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Eelnõuga ei muudeta põhimõtet, et nime saab muuta üks kord ning korduvalt vaid mõjuval põhjusel. Loodav e-teenus arvestab sellega ja kui selgub, et isikule on uus nimi juba antud, vajab avaldus põhjust ja läheb e-teenusest ametniku lauale, Siseministeeriumi otsusele.</p> <p>Määruse tekstis tehakse muudatusi.</p>

	<p>5) Siseministri 12. detsembri 2017 määruse nr 45 „Isikule uue eesnime, perekonnanime või isikunime andmise kord ja avalduse vorm“ kavandi eelnõu § 1 punkt 2-ga täiendatakse määrust § 81 ning kavandi lg 1 p 1 alusel ei saa nimetatud karistusandmetega isikud e-teenuses automaatotsusega nime muuta.</p> <p>Palume selgitada, kelle menetlusse avaldus läheb või kes jätab avalduse läbi vaatamata? Kui isik esitab avalduse kohapeal, siis kuidas saab ametnik kontrollida, kas isikul on vastav karistus? Kustumata karistusega isik ei tohiks saada uut eesnime ega esivanemate või abikaasa perekonnanime, kuid nendel alustel nimede otsustamise pädevus on neljal maakonnakeskuse kohalikul omavalitsusel. Ametnikul peab olema võimalus karistusandmeid kontrollida (NS 16 p 11 ja p 12). Kui avaldus esitatakse Siseministeeriumi pädevuses oleval alusel ja isikul on kehtiv karistus, siis kas sellisel juhul tehakse läbivaatamata jätmise otsus juba MK KOV-is?</p> <p>Palume selgitada, kui menetluse käigus selgub, et isikul on kehtiv karistus ja avaldus jäetakse läbi vaatamata, kas siis riigilõiv tagastatakse ja mis ulatuses?</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Eelnõust jäetakse teatud kehtiva karistusega isikute nime muutmise keeld välja.</p>
	<p>6) Ettepanekud Siseministri 12. detsembri 2017 määruse nr 45 „Isikule uue eesnime, perekonnanime või isikunime andmise kord ja avalduse vorm“ lisale „Uue eesnime, perekonnanime või isikunime andmise avaldus“</p> <ul style="list-style-type: none"> • lisada avalduse vormile otsuse väljavõtte väljastamise viisi märkeruut (isiklikult järele tulles või digiallkirjaga kinnitatult e-posti aadressile) 	<p>Märkused mittearvestatud.</p> <p>Avalduse vormi muutmine ei ole hetkel plaanis. E-avalduse esitamisel valib avaldaja otsuse kättesaamise viisi (elektroonselt või paberil). Kohapeal avalduse esitajalt saab vajaliku teabe küsida vahetult.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • alaealiste laste nimemuutmisel märgitakse avalduse vormile avaldaja väljale tihti alaealise rahvus, emakeel ja haridustase. Ettepanek eristada vormil selgelt statistiliste andmete osa, et oleks üheselt arusaadav – statistilised andmed märgitakse avaldaja, mitte alaealise kohta (näiteks lisada avalduse vormile „täidab avaldaja“ väljale uue eesnime ja uue perekonnanime järele AVALDAJA STATISTILISED ANDMED). 	
Eesti Linnade ja Valdade Liit	<p>Eesti Linnade ja Valdade Liit kooskõlastab esitatud eelnõu märkustega. Siseministeerium on esitanud kooskõlastamiseks nimeseaduse muutmise eelnõu, milles kavandatud muudatusi pole kahetsusväärselt varasemalt perekonnaseisuasutustega arutatud (v.a e-keskkonnas nimemuutmise avalduse esitamine), seetõttu pole Tartu Linnavalitsusele teada, kas IT arendustöödega on juba alustatud, sest seaduse jõustumise tähtajaks planeeritakse 1. detsembrit 2025 ning sellest tulenevalt pole Tartu Linnavalitsusele ka teada, kas eelnõu kooskõlastamiseks esitamine on pigem formaalne kui sisuline. Tartu Linnavalitsus teeb eelnõu kohta järgmised tähelepanekud ja ettepanekud: 1) NS § 16 lg 11 ja 12 soovitakse keelata isikule tema soovil uue isikunime andmine eelnõus toodud karistusseadustikus sätestatud süüteo korral ja kelle karistusandmed selle eest ei ole karistusregistrist kustutatud. Loetelu süütegude kohta hõlmab süütegusid, mille korral süüdimõistetud isiku nime kohtulahendites ei asendata initsiaalide või tähemärgiga. Eelnõus on välja toodud, et nimetatud isikute nimemuutmise avaldus jäetakse läbi vaatamata. Tartu Linnavalitsus ei avalda arvamust eelnõus</p>	<p>Märkustega arvestamine on Eesti Linnade ja Valdade Liiduga läbi räägitud.</p> <p>Selgitatud.</p> <p>Eelnõust jäetakse välja teatud kehtiva karistusega isikute nime muutmise keelde.</p>

	<p>sätestatud süütegude loetelu kohta, kuid nimetatud isikute poolt esitatud avaldus jäetakse läbi vaatamata, mida peab kirjalikult põhjendama, kontrollides karistusandmeid karistusregistrist, avaldajat teavitama ning mida on võimalik ka vaidlustada, Kuna karistusregistris olvaid andmeid tuleb kontrollida kõigi kohapeal esitavate avalduste puhul, siis on Tartu Linnavalitsus seisukohal, et selleks tuleb ette näha ka täiendavad rahastamise alused.</p>	
	<p>2) NS § 16 lg 2 ja lg 2 p 2 Eelnõus asendatakse elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatud avalduse esitamise võimalus veebikeskkonnas avalduse esitamisega. Tartu Linnavalitsuse hinnangul võiks pigem soodustada erinevaid avalduse esitamise viise. Selline võimalus on nt ka elukohateate esitamisel. Kuigi e-keskkonnas esitatud avalduse korral kontrollitakse menetluses vajalikke andmeid automaatselt ja see lihtsustab mõningal määral ametnike tööd, ei nähtu eelnõu seletuskirjast, kas ja kuidas on Siseministeerium hinnanud digitaalselt allkirjastatud avalduse esitamise võimaluse kaotamist isikule, eriti olukorras, kus välistatakse täielikult ka alaealiste nimede muutmise avalduste esitamise võimalus e-keskkonnas. Pole mõeldav, et kõik lapsevanemad, kes soovivad oma lapse nime muuta, peaksid nüüd kohapeale tulema ja enamus juhtudel kolmekesi. See tundub ilmselgelt põhjendamatu, arvestades tänapäeva peremudeleid aega ja ka logistikat ega saa lähtuda üksnes ametnikele pandud ülesannetest ja mugavusest, sest riik on ikka inimese jaoks, mitte vastupidi. Tartu Linnavalitsuse hinnangul on täiesti põhjendamatu alaealiste nimemuutmise puhul digitaalselt avalduse esitamise</p>	<p>Märkusega osaliselt arvestatud. Selgitatud.</p> <p>Eelnõus on tehtud muudatus ning seetõttu on edaspidi ka alaealiste nime muutmise avalduse esitamine võimalik turvalises veebikeskkonnas.</p> <p>E-teenus ja digiallkiri on alternatiivsed lahendused. Inimene, kes saaks hakkama ühega, saab ka teisega (praktikas on näha, et valdav enamik digiallkirjaga avaldusi esitatakse määrusega kinnitatud ja Siseministeeriumi kodulehel kättesaadaval vormil). Lisaks tuleb turvalisse veebikeskkonda RR-i andmete automaatkontroll, mis väldib ka näiteks liiasusega andmetöötlust.</p> <p>Seega, Siseministeerium on seda teemat analüüsinud ja on seisukohal, et digitaalselt allkirjastatud avalduse esitamise võimaluse kaotamisega ei muutu olukord inimesele halvemaks, pigem paremaks. Turvalises veebikeskkonnas tehakse juba vajalikud eelkontrollid ära ning inimene saab kohe informatsiooni, kui tal vajalikud andmed avaldusel puuduvad. Samuti ei muutu inimesel selles vaates midagi, et nii digitaalseks allkirjastamiseks</p>

	<p>võimaluse puudumine. Tartu Linnavalitsus lisab, et elektrooniliselt digitaalallkirjaga kinnitatult avalduse esitamine on siiani väga hästi toiminud ja taotlejate poolt väga hästi omaks võetud. Kui see võimalus isikutelt ära võtta, siis võib suureneka ka kohapeal esitatavate avalduste hulk, mis nõuab kohapeal avaldajate andmete kontrollimist karistusregistrist, kas avaldust on võimalik üldse vastu võtta või leidma lahendusi muul moel avalduse vastuvõtmiseks, kuna nimemuutmisi menetlevad üksnes neli maakonnakeskuse kohalikku omavalitsust. Lisaks tuleb arvestada asjaoluga, et nimemuutmise avalduse esitamine on isikule ka majanduslikult üsna koormav, sest riigilõiv tuleb tasuda avalduse läbivaatamise eest ja see tuleb tasuda enne avalduse esitamist. Praegusel juhul nõustab Tartu Linnavalitsus avaldajat kõigist võimalustest ja tagajärgedest. Tartu Linnavalitsus teeb ettepaneku lisada, mitte asendada, nimeseaduse § 16 lõikele 2 avalduse esitamise võimalus rahvastikuregistri turvalises veebikeskkonnas.</p>	<p>kui ka turvalisse veebikeskkonda sisse logimiseks on vaja digitaalallkirja võimekust.</p> <p>Eelnõu koostamisel oli kaalumisel, kas peaks turvalises veebikeskkonnas nime muutmiseks olema ooteaeg, aga loobusime sellest, sest ka praegu teevad ametnikud otsuseid kiiresti.</p>
	<p>3) NS § 16 lg 21</p> <p>Täiendatakse nimeseadust piiranguga, et turvalises veebikeskkonnas ei või esitada alaealisele lapsele või piiratud teovõimega täisealisele isikule. Tartu Linnavalitsus juhib eelnõu koostajate tähelepanu, et alaealine ongi ju laps ehk alla 18- aastane isik, seda nii TSüS kui Lasteks mõttes. Seega peaks eelnõus kasutama alaealise (lapse) kohta terminit alla 18-aastasene isik, et see oleks üheselt arusaadav.</p> <p>Samuti peaks alaealise puhul saama avaldust esitada ja teise vanema nõusolekut taodelda ekeskkonnas ning avaldus peaks jõudma menetlustarkvaras ametniku</p>	<p>Märkusega osaliselt arvestatud.</p> <p>Nimeseaduse eelnõus kasutatakse samu mõisteid, mis seal juba praegu on. Lisaks, jääb alaealistega seotud välistus eelnõust välja.</p> <p>Piiratud teovõimega täisealise isiku nimemuutmisi tuleb praktikas ette ja me ei ole nõus seisukohaga, et need isikud ei saa üldse nime muuta. Alati on vajalik põhjendada ja välja selgitada isiku enda huvid niivõrd, kui isik on arusaamisvõimeline. Seepärast jäävad nad ka planeeritud e-teenusest välja. Kui näiteks vallavalitsus on</p>

	<p>töölauale, kes saab siis otsustada, kas alaealine on vaja ka ära kuulata ning ka avaldajat nõustama.</p> <p>Samuti on eksitav eelnõus piirata turvalises veebikeskkonnas piiratud teovõimega täisealisele isikule avalduse esitamise võimalust, kuivõrd piiratud teovõimega isik ei saagi kehtiva seaduse kohaselt üldse nimemuutmise avaldust esitada, sest NS 16 lõike 2 kohaselt esitatakse avaldus isiklikult ja kui piiratud teovõimega isik ei saa aru perekonnaõiguslike tehingute tähendusest, ei saagi tema nime muuta (vt ka 2-17-1453, p-d 12–17).</p> <p>Tartu Linnavalitsus on juba varasemalt korduvalt sellele probleemile Siseministeeriumi tähelepanu juhtinud ja ka Riigikohtu tsiviilkolleegiumi nõunik Susann Liin käsitles 19.04.2022 SiM infohommikul seda teemat:</p> <p>Eestkostja ei saa teha asju, mille suhtes seadus näeb ette, et neid saab teha ainult isiklikult – eestkostja ei saa teha eestkostetava nimel testamenti, ei saa isadust omaks võtta, ei saa esitada ka avaldust isiku nime andmiseks.</p> <p>Kui seadus lubab, võib piiratud teovõimega isik teha selliseid toiminguid isiklikult ja ta ei vaja selleks eestkostja nõusolekut, kuid nimeseaduses seda otseselt kirjas ei ole. Seega piiratud teovõimega isik ei saagi nime muuta Tartu Linnavalitsus teeb ettepaneku anda alla 18-aastase isiku nimemuutmise avalduse esitamise võimalus digitaalset ja e-keskkonnas suunata avaldus ametniku menetlusse ning piiratud teovõimega isiku nimemuutmise avalduse korral tagastada avaldus läbi vaatamata või täiendada nimeseadust nii, et piiratud teovõimega isikutel oleks teatud juhtudel nimemuutmise avalduse esitamise võimalus, st leida õiguslikult pädev lahendus.</p>	<p>täisealise isiku eestkostja, siis ei ole kuidagi põhjendatud vallaametniku menetlusosaliseks, avaldajaks märkimine. Praktikas on olnud juhtumid, kus piiratud teovõimega isikul on nime erinevus sünnidokumendis ja kantavas ning RR-i kantud nimes – sel juhul on võimalus nime muuta vältimatult vajalik.</p>
--	--	--

	<p>4) NS § 16 lg 6¹ Kehtiva seaduse kohaselt otsustab nimemuutmise minister või tema volitatud Siseministeeriumi ametnik või volitatud perekonnaseisuasutuses töötav ametnik. Õigusselgusetule regulatsioonile on Tartu Linnavalitsus juba varasemalt Siseministeeriumi tähelepanu juhtinud ja Siseministeerium on selle tähelepanekuga ka nõustunud. Eelnõuga lisatakse, et automaatkannete puhul otsustab nimemuutmise Siseministeerium, kuid ei korrastata erinevate perekonnaseisuasutuste pädevust isikule nime andmisel, st kes mida ja millal teha tohib. Praegu see eelnõust ja ka kehtivast seadusest puudub või on nii õigusselgusetu, et sellest pole võimalik isegi seaduse rakendajal aru saada, rääkimata siis isikust, kes nime muuta soovib. Tartu Linnavalitsus teeb ettepaneku korrastada ja anda õiguslik selgus nimemuutmise pädevuse jaotuses, st milline asutus milliseid nimemuutmisi otsustab ning kaaluda kas Siseministeerium asutusena üldse vajab otsustusõigust nime muutmiseks, kui automaatkanded ei sobi õiguskeskkonda (vt põhjendusi allpool).</p>	<p>Märkusega mitteamvestatud. Selgitatud.</p> <p>Oleme teadlikud, et NS ei anna selgeid pädevusi. Probleem on plaanis lahendada uue isikunimeseadusega, sest kehtiva NS-i muutmise eeldaks terve nimemuutmise peatüki ümberkorraldamist, see omakorda tekitab vajaduse korrastada üldsätteid jne, kuid seda ei oleks võimalik teha sellises ajaraamis, mis meil praegu on st 2. detsembriks 2025.</p>
	<p>5) NS § 16 lg 6⁴</p> <p>Eelnõuga soovitakse isikule uue nime andmine otsustada automaatselt, kui avaldus on esitatud veebikeskkonnas ja selle vastavust on kontrollitud andmekogudest automaatselt. Eelnõu seletuskirjas on välja toodud, et automaat ei saa teha automaatset kontrolli kaalutusotsuste puhul.</p> <p>Tartu Linnavalitsusele jääb arusaamatuks, kuidas automaat suudab kontrollida ja tagada nimeseaduse § 7 lõikes 2 ja lõike 3 punktis 3 sätestatud nõude, et ees- ja</p>	<p>Märkusega mitteamvestatud. Selgitatud.</p> <p>Automaatotsused ja -kanded tehakse vaid nendes menetlustes, kus ei ole kaalutusotsust. Viidatud säte on sarnaselt kasutusel ka sünni registreerimisel, kus tehakse sünni registreerimise automaatmenetlusi, kus eeldatakse vanemate vastutust. Üldtuntud isiku nimega seotud sätted, mis vajavad korrastamist, on plaanis muuta uue isikunimeseadusega.</p>

	<p>perekonnanimi koos või eraldi peavad olema kooskõlas heade kommetega ja ilma põhjusega ei või anda üldtuntud isikunime, selle lühendatud kuju, üldtuntud autori nime või teenistusnime.</p> <p>Siseministeeriumi poolt seletuskirjas on korduvalt rõhutatud, et nimemuutmise kiire menetlemine hoiab kokku ametnike ja inimesele on automaatne menetlus mugav ja kiire, sest tema nimi saab kiiremini muudetud. Kas kiirusega ikka on siinkohal isiku õigused piisavalt tagatud, see eelnõu seletuskirjast ei selgu.</p> <p>Kahjuks või õnneks on Tartu Linnavalitsuse hinnangul senise praktika kohaselt just kiirus nimemuutmisel taotlejale pigem negatiivse mõjuga. Leiame, et mõningatel juhtudel tuleks hoopis sarnaselt abiellujate ja lahutajatega anda isikule järelemõtlemise aeg pärast nimemuutmise avalduse esitamist. Nt praegugi on meil töös nimemuutmise avalduse, kus isiksoovis kanda välisriigis sõlmitud abielu tulemusel abikaasa perenime, tagasi võtmine, kuid mõne aja pärast selgus avaldajal, et talle ja ta abikaasale toob see välisriigis kaasa palju probleeme. Samuti on pärast avalduse esitamist selgunud, et lähedased ei ole nõus avaldaja nimemuutmisega, mis toob kaasa suhteprobleemid, aga tuleb ette ka olukordi, kus nime muutja ise on otsustanud mingil põhjusel oma avalduse tagasi võtta, st nime muutmise otsust ei tohi teha kiirustades.</p> <p>Tartu Linnavalitsuse hinnangul on nimemuutmisel kiirus küll viimane asi, millele peaks tähelepanu pöörama ja automaatkandeid tegema või pole see üldse</p>	<p>Siseministeerium on analüüsinud ooteaega, aga ka praegu ei ole ooteaega ning praktikas see süsteem täna toimib ning Siseministeerium ei ole märganud, et avaldusi massiliselt tagasi võetakse.</p> <p>Turvalisse veebikeskkonda tuleb inimesele hoiatus – kui tasute riigilõivu ja automaatotsus on võimalik, siis kantakse uus nimi RR-i kohe. Isikul on selles sammus võimalik avaldusest loobuda või menetlus ise mõneks ajaks pausile panna. Avalduse saab esitada täisealine teovõimeline isik – riik ei pea kahtlema, kas tema soov on tõeline.</p> <p>Seega inimesel on võimalik avalduse esitamise protsess jätta turvalises veebikeskkonnas pooleli, kui ta ei soovi, et tema koha automaatotsus ja -kanne tehakse. Inimesel on võimalik nime muutmise avaldus ka MK KOV-is kohapeal esitada.</p> <p>Inimesed vastutavad oma dokumentide ja PIN-koodide turvalisuse eest. Kui keegi teine kasutab kellegi teise dokumenti ja PIN koodi, siis on see identiteedivargus ning see on karistatav. Kuid see ei tähenda, et seaduskuulekad inimesed ei võiks saada mugavalt turvalises veebikeskkonnas oma nime muuta automaatotsusega.</p>
--	--	---

	<p>oluline, sest nimemuutmise avaldused saavad menetletud mõne päevaga, kusjuures võtab perekonnaseisuametnik üldjuhul nime muutjaga ka eelnevalt ühendust, selgitades talle õiguslikke tagajärgi. Tartu Linnavalitsuse hinnangul võib kohene nimemuutmine tekitada inimestes suurt ehmatust, arusaamatust ja ebameeldivust, mis kaasneb kohese autommatse nimemuutmisega. Tihti ei tea avalduse esitaja ise ka, kas, mida, miks ja millal ta nime muuta soovib ja avaldus on esitatud emotsiooni ajel.</p> <p>Seetõttu on Tartu Linnavalitsuse ettepanek seadusega kehtestada ooteaeg (nt kaheädalane) avalduse esitamisest kuni nimemuutmise otsuse tegemiseni ehk anda isikule võimalus oma avaldus tagasi võtta, mida võimaldab HMS § 43 lg 1 p 2.</p> <p>Automaatkannete puhul avalduse tagasivõtmise võimalus aga puudub ehk see võimalus võetakse isikult ära. Nimemuutmise otsust pigem ei tohi teha kiirustades ning kiirus poole siinkohal oluline, kuna tegemist ei ole ju ometi elutähtsa teenusega, vaid pigem isiku elu muutva otsusega.</p> <p>Kuna nimemuutmine on vabatahtlik, nagu ka abiellumine ja lahutamine, mitte kohustuslik toiming (st fakti kinnitamine) nagu elukoha või sünni registreerimine, siis ei tohiks nimemuutmise otsust koheselt teha ka automaatkandega. Lisaks näitab senine kogemus, et isikud on üsna altid oma dokumentide PIN-koode usaldama lähedastele või ka lausa võõrastele ning esitama enda eest avaldusi (nt abiellumisavaldust)</p>	
--	---	--

	<p>ja kui nüüd nimemuutmine toimuks automaatkandega koheselt, siis ei pruugi isik üldse teadagi, et tal on nimi tema teadmata muutunud. Nii võib nt naljapärast tehtud avaldus kaasa tuua väga ebasoovitava tagajärje. Kuidas taoline olukord lahendada?</p> <p>Ühesõnaga elulisi probleeme võib tulla rohkem, kui keegi meist seda üldse ette näha oskabki. Tartu Linnavalitsus on seisukohal, et nimemuutmine on niivõrd oluline isiku identiteediga seotud toiming, et seda ei tohi teha koheselt ja automaatselt. Isikule peab andma võimaluse ka nimemuutmisest loobuda.</p> <p>Tartu Linnavalitsus toetab nimemuutmise avalduse esitamise võimalust e-keskkonnas, kuid on vastu automaatkannetele, st kõik nimemuutmise avalduse peaksid sarnaselt abiellumise ja lahutuste avaldustega tulema ametniku töölauale (sh alaealise nime muutmine) ja isikule peab andma võimaluse valida, milline KOV tema avaldustmenetleb ning kust ta soovi korral paberkandjal tõendi kätte saab.</p>	
	<p>6) NS § 19</p> <p>Muudetakse uue eesnime andmise regulatsiooni loobudes eesnime muutmise põhjustest ning piirates uue eesnime andmist üksnes siis, kui selle võtmise korral ühtiksid isiku uus isikunimi ja sünniaasta teise elava isiku isikunime ja sünniaastaga.</p> <p>Tartu Linnavalitsus toetab eesnime muutmise põhjustest loobumist, kuid ei saa nõustada ei automaatkandega ega liiga kitsa sünniaja piiranguga sama isikunime võtmisel.</p>	<p>Märkusega mitteamvestatud. Selgitatud.</p> <p>Siseministerium on nõus seisukohaga, et ei peaks juurde tekkima isikuid, kelle isikunimi kattub. Sama isikunime tekkimisega seotud teemat plaanime käsitleda uues isikunimeseaduses, välistades nime muutmise menetluses sama isikunime tekkimise võimaluse. Praegu menetluses olevas eelnõus jääme selles osas olemasoleva regulatsiooni juurde.</p>

	<p>Automaat ei ole küll kuidagi võimeline kontrollima eesnime vastavust seaduses sätestatud nõuetele (vt p 5 või eelnõu seletuskiri lk 11 3-lõik, kus on öeldud, et automaat ei saa teha kaalutlusotsust nt selles, et kas soovitud nimi vastab headele kommetele.</p> <p>Heade kommetega vastuolus oleva nime ja üldtuntud isiku nimede (Elisabeth Arden) kandmise soov võib senise praktika kohaselt olla just täisealistel isikutel tunduvalt suurem kui lapse sünni registreerimisel lapsele nime panemisel. Nt on viimasel ajal soovitud panna selliseid nimesid: Ljudoed (naine), Älice (mees), Mardisant (mees), Sedastian Rimma (mees), Segasooline (naine).</p> <p>Tartu Linnavalitsus juhib tähelepanu ka asjaolule, et automaatkandega on üsna lihtne saada soovitud tuntud isikunimi juhul, et kõigepealt muudetakse ära oma perekonnanimi ja alles seejärel eesnimi.</p> <p>Samuti leiab Tartu Linnavalitsus, et ainult ühel aastal sündinud sama isikunimega isikute piirang on liiga kitsas. Juba praegu oleme korduvalt menetlenud nimemuutmise avaldusi, kus soovitakse oma nime muuta just põhjusel, et keegi teine juba kannab seda Eestis.</p> <p>Kuigi Tartu Linnavalitsus pooldab vägagi isiku õigust oma nime vabalt valida ja ise otsustada, millist nime ta kanda soovib, peab avalik õigus kaitsma ka teiste isikute</p>	
--	--	--

	<p>põhiseaduslikku õigust vabale eneseteostusele, perekonnaelu ja eraelu puutumatusele.</p> <p>Riigikohus on leidnud, et nimi on osa isiku identiteedist. Tartu Linnavalitsus leiab, et vähemalt 10-aastane, mitte 1-aastane sünniaja vahe, peaks olema tagatud isiku soovil isikunime muutmisel. See aitaks kindlamini välistada ka identiteedivargused ja kaitseb teise sama nime kandva isiku õigust oma identiteedile.</p>	
	<p>7) Tartu Linnavalitsus on seisukohal, et automaatkanne ei ole sobilik viis isiku nime muutmiseks (ei ees- ega perekonnanime) ja sama isikunime kandvate sünnivahemikupiirang peaks olema ka isiku east ja elukaarest lähtuv.</p> <p>Lisaks teeb Tartu Linnavalitsus ettepaneku kaaluda käesoleva eelnõuga anda sünni registreerimisel nimemuutmise õigus ja abiellumisel või lahutamisel või soo andmete nimemuutmisel endise nime taastamise õigus ka välisriigi kodanikele, eelkõige Eestis toimunud peresündmuse käigus toimunud nime muutmisel.</p> <p>Näiteid praktikast: soomutmisel saavad ka välisriigi kodanikud oma nime muuta, kuid tagasi nad oma endist nime enam ei saa, kuigi nende riik nimemuutust ei aktsepteeri ja Eesti õigus välisriigi kodanikul nime muuta ei luba, isegi oma endist nime taastada mitte.</p> <p>Nimemuutmise vajadus võib tuleneda ka nt sünni registreerimisel lapsele nime andmisel (Ukraina kodanikud panevad teadmatusest, nt tuttavate soovitusel ladina tähtedega kirjutatud nime, kuid</p>	<p>Märkusega mitteamvestatud. Selgitatud.</p> <p>Siseministeerium on nõus seisukohaga, et välisriigi kodanikel võiks olla võimalus saada tagasi oma varasem nimi, kui näiteks Eesti perekonnasündmusega seoses on seda siin muudetud. Sama teemat plaanime käsitleda uues isikunimeseaduses, andes selleks inimestele teatud juhtudel võimaluse. Praegu menetluses olevas eelnõus jääme selles osas olemasoleva regulatsiooni juurde.</p>

	<p>Ukraina keelde transkribeerimisel ei ole nimi see, mida sooviti. Samuti abiellumisel abikaasa nime võtmisel, kui pärast selgub, isikut tõendavate dokumentidega seotud asjaajamine on isiku jaoks väga keeruline või lausa võimatu. Inimestel võib olla väga isiklikke kui ka neist endast mittesõltuvaid põhjusi, miks nad soovitud nime kasutada ei saa või ei taha ning kuna need on eraõiguslikud ja väga isiklikud küsimused, ei tohiks avalik õigus selleks inimestele takistusi seada.</p>	
	<p>8) Tartu Linnavalitsus ettepaneku anda käesoleva eelnõuga kindlaksmääratud perioodi jooksul välisriigi kodanikele õigus nime muutmiseks või taastamiseks, kui nime muutmine on toimunud Eestis registreeritud PKTS § 2 lõige 11 nimetatud peresündmuse käigus (nt sünni registreerimisel, sooandmete muutmisel, abiellumisel abikaasa nime võtmisel jmt)</p>	<p>Märkusega mitteamvestatud. Selgitatud.</p> <p>Siseministerium on nõus seisukohaga, et välisriigi kodanikel võiks olla võimalus saada tagasi oma varasem nimi, kui näiteks Eesti perekonnasündmusega seoses on seda siin muudetud. Sama teemat plaanime käsitleda uues isikunimeseaduses, andes selleks inimestele teatud juhtudel võimaluse. Praegu menetluses olevas eelnõus jääme selles osas olemasoleva regulatsiooni juurde.</p>
	<p>9) Tartu Linnavalitsus teeb ettepaneku muuta NS § 16 lõike 2 punkti 3 nii, et uue perekonnanime taotlemisel NS § 17¹ lõikes 1 punktides 1-4 toodud juhtudel ei nõuta uue nime taotlemise põhjust. Need perekonnanime muutmise juhud on esivanema nime, liitnime puhul ühe perekonnanime või abikaasa nime kandmise soov või kui lesk soovib kanda abielu eel viimati kantud nime. Nimemuutmise avaldustele kirjutavad inimesed sageli liiga isiklikke, emotsionaalseid ja lausa delikaatseid põhjendusi, mis ei ole nimetatud alustel nimemuutmiseks ametnikule vajalikud.</p> <p>Tartu Linnavalitsus teeb ettepaneku täiendada nimeseaduse muutmise eelnõus NS § 17¹ lõike 1</p>	<p>Märkusega mitteamvestatud. Selgitatud.</p> <p>Siseministerium võtab selle ettepaneku analüüsimisse ning vajadusel teeb vastavad muudatused uues isikunimeseaduses.</p> <p>NS § 17¹ lõike 1 punktide 1-4 probleem lahendatakse uue isikunimeseadusega. E-teenuses ei pea isik esitama nimemuutmise põhjust, kui soovitud nimi tuvastatakse põlvnemise või abielu või registreeritud kooseluga seoses. Ka punkti 5 probleemid lahendatakse uue isikunimeseadusega.</p>

	<p>punkti 5 järgmiselt: soovib kanda tegelikus kasutuses juurdunud ja perekonnaseisudokumenti kantud perekonnanime, mis erineb dokumenti või rahvastikuregistriise kantud isikunimest....</p> <p>Praktikas on väga sageli nimemuutmise põhjuseks isiku väitel asjaolu, et ta kasutab soovitud nime ja nimemuutmist soovitakse saada riigilõivu vabalt. Praegu kehtiv seadus ei ole üheselt arusaadav ja tekitab palju segadust.</p> <p>Tartu Linnavalitsus on avatud täiendavateks aruteludeks, et nimeseadus tegelikele vajadustele vastavusse viia.</p>	
	<p>Järgnevalt Tallinna linna ettepanekud seaduse eelnõule.</p> <p>1. Seaduse eelnõu § 1 punktiga 4 täiendatakse nimeseaduse (edaspidi NS) paragrahvi 16 lõikega 2¹</p> <p>järgmises sõnastuses:</p> <p>„(21) Rahvastikuregistri turvalises veebikeskkonnas ei või esitada alaealisele lapsele võipiiratud teovõimega täisealisele isikule uue eesnime, perekonnanime või isikunime andmise avaldust.“.</p> <p>Ettepanek on muuta eelnõu § 1 punkti 4 sõnastust ning sätestada võimalus esitada alaealiste laste nime muutmise avaldusi ka rahvastikuregistri turvalises veebikeskkonnas.</p> <p>Selgituseks, maikuus esitati Tallinna Perekonnaseisumetile 32 nime muutmise avaldust, millest üle poole moodustasid laste nime muutmise avaldused (kokku 17 avaldust). Kuna alaealiste laste nime muutmise avalduste osakaal on märkimisväärne,</p>	<p>Märkusega arvestatud.</p> <p>Eelnõu uue versiooni kohaselt on võimalik turvalises veebikeskkonnas esitada ka alaealistel nime muutmise avaldust.</p>

	<p>leiaime, et nende avalduste menetlemisega väljaspool turvalist veebikeskkonda võivad kaasneda mitmed ebasoovitavad tagajärjed. Toome need eraldi välja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • alaealised lapsed ja nende vanemad jäävad kehvemasse olukorda võrreldes teiste avaldajatega (ebavõrdsus); • alaealiste laste vanemate võimalusi nime muutmise avalduse esitamiseks vähendatakse (võrreldes senise olukorraga halveneb nime muutmise esitamise olukord, sest kui seni sai avaldust esitada ka digiallkirjastatuna e-posti teel, siis uue regulatsiooni kehtestamisel ka see võimalus kaob); • alaealiste laste vanemad peavad kulutama rohkem aega ja ressursi nime muutmise avalduse esitamiseks võrreldes teiste avaldajatega (nime muutmine on kulukam ja aeganõudvam – tuleb kulutada aega ja raha lapsevanema ning alaealise sõiduks perekonnaseisuasutusse, näiteks Saaremaalt Pärnusse, Hiiumaalt Tallinnase, Rakverest Jõhvi või Võrust Tartusse). <p>E-teenuse üks eesmärkidest on muuta nime muutmise teenust avaldajatele kättesaadavamaks ja vähendada isiklikult kohapeale tulevate isikute arvu. Piirates alaealiste laste nime muutmise avalduste esitamist turvalises veebikeskkonnas saame vastupidise tulemuse. Eelnõu seletuskirjas on märgitud, et eelnõuga tehtavad muudatused ei suurenda ettevõtjate ega isikute halduskoormust, vaid pigem vähendavad seda ning teevad riigiga suhtlemise kiiremaks ja lihtsamaks.</p>	
--	--	--

	Tallinna Perekonnaseisuamet edastas vastava ettepaneku koos põhjendustega Siseministeeriumile.	
	<p>2. Eelnõu § 1 punktiga 6 täiendatakse NS § 16 lõikega 6⁴</p> <p>järgmises sõnastuses:</p> <p>„(6⁴) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud avaldus on esitatud rahvastikuregistri turvalises veebikeskkonnas ja selle vastavust lõike 9 alusel kehtestatud korrale on kontrollitud andmekogudest automaatselt, otsustab Siseministeerium uue eesnime, perekonnanime või isikunime andmise ja kannab selle rahvastikuregistrisse automaatselt.“.</p> <p>Ettepanek on täiendada määruse siseministri 12. detsembri 2017 määruse nr 45 „Isikule uue eesnime, perekonnanime või isikunime andmise kord ja avalduse vorm“ muutmise“ kavandi § 1 punktiga 2 kavandatava § 8¹ lõiget 1 punktiga 7 järgmises sõnastuses:</p> <p>„7) isik muudab täisealisena ees- või perekonnanime käesoleva seaduse alusel esimest korda.“</p> <p>Selgituseks, NS § 16 lg 4 alusel antakse isikule uus eesnimi, perekonnanimi või isikunimi üldjuhul üks kord ning rohkem kui üks kord vaid mõjuval põhjusel. Kehtestatud korrast puudub automaatsust takistav piirang – nime saab käesoleva seaduse alusel muuta üldjuhul vaid üks kord.</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Automaatmenetluses arvestatakse korduva nimemuutmise piirangut, menetluses tuleb märkida korduva nimemuutmise põhjus ning avaldus langeb automaatmenetlusest välja ja tuleb ametniku töölauale.</p> <p>Määruse tekstis tehakse muudatusi.</p>
	<p>3. Eelnõu § 1 punktiga 7 muudetakse NS §-i 19 ja sõnastatakse see järgmiselt:</p> <p>„§ 19. Isiku soovil uue eesnime andmine</p>	Selgitatud.

	<p>(1) Uus eesnimi antakse, kui see vastab käesoleva seaduse § 7 nõuetele.</p> <p>(2) Uut eesnime ei anta, kui selle võtmise korral ühtiksid isiku uus isikunimi ja sünniaasta teise elava isiku isikunime ja sünniaastaga.“.</p> <p>Paragrahvi muudatusega kaotatakse NS § 19 lg 1 punkt 6.</p> <p>Eelnõu seletuskirjas (lk 14) on välja toodud, et „koostöös Politsei- ja Piirivalveametiga on selliste andmetega isikutele antud võimalus andmete korrastamiseks riigilõivuta nimemuutmise menetluses, enamik sellistest juhtumistest on avastatud ning vajadust sellise sätte järele enam ei ole.“</p> <p>Palume selgitada, kui inimene endiselt soovib korrastada oma eesnime, mis erineb dokumenti või rahvastikuregistrisse kantud eesnimest, siis kas tal ei ole enam võimalust taotleda nime korrastamist perekonnaseisuasutuses ilma riigilõivuta? Näiteks perekonnanime osas on riigilõivuta võimalus selle korrastamiseks endiselt olemas (NS 17¹ lg 1 p 5).</p>	<p>Jah, eesnime puhul lõivuvaba muutmist edaspidi enam ei ole. Need isikud on reeglina korra või paar PPA-lt selle info saanud, kuid ei ole selle probleemiga tegelenud.</p>
	<p>4. Eelnõu § 1 punktiga 7 muudetakse NS §-i 19 ja sõnastatakse see ümber. Paragrahvi muudatusega kaotatakse NS § 19 lg 3 punkt 2.</p> <p>Palume selgitada, kas edaspidi ei ole eesnime muutmisel piirangut, et isik ei või võtta eesnime, mille võtmise korral oleks tema eesnimi ja perekonnanimi sama (nt Sander Sander)?</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Jah, see piirang kaob. Perekonnanime muutmise sätteid praegu selle eelnõuga ei korrastata.</p>

	<p>Näiteks perekonnanime muutmise osas on vastav piirang endiselt olemas – isikule uue perekonnanime andmisel ei või uueks perekonnanimeks olla nimi, mille võtmise korral oleks isiku eesnimi ja perekonnanimi sama (NS 17¹ lg 3 p 8).</p>	
	<p>5. Siseministri 12. detsembri 2017 määruse nr 45 „Isikule uue eesnime, perekonnanime või isikunime andmise kord ja avalduse vorm“ kavandi eelnõu § 1 punktiga 2 täiendatakse määrust §-ga 8¹ ning kui kavandi § 8¹ lg 1 p 1 ei ole täidetud (isikul on kehtiv karistus), ei tehta isiku turvalises veebikeskkonnas esitatud avalduse alusel automaatset otsust nime muutmiseks.</p> <p>Palume selgitada, kui turvalises veebikeskkonnas esitatud avalduse alusel ei tehta automaatset otsust, siis kelle menetlusse avaldus läheb või kes jätab avalduse läbi vaatamata?</p> <p>Kas perekonnaseisuasutus või Siseministeerium? Kui isik esitab avalduse kohapeal, siis kuidas saab ametnik kontrollida, kas isikul on vastav karistus? Kustumata karistusega isik ei tohiks saada uut eesnime ega esivanemate või abikaasa perekonnanime, kuid nendel alustel nimede otsustamise pädevus on neljal maakonnakeskuse kohalikul omavalitsusel. Ametnikul peab olema seaduslik alus karistusandmete kontrollimiseks (NS eelnõu § 16 lg 1¹ ja 1²).</p> <p>Kui avaldus nime muutmiseks esitatakse Siseministeeriumi pädevuses oleval alusel ja isikul on</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Eelnõust jäetakse välja teatud karistatud isikute nime muutmise keeld.</p>

	<p>kehtiv karistus, siis kas sellisel juhul tehakse läbivaatamata jätmise otsus juba MK KOVis?</p> <p>Palume selgitada, kui menetluse käigus selgub, et isikul on kehtiv karistus ja avaldus jäetakse läbi vaatamata, kas siis riigilõiv tagastatakse ning kui jah, siis mis ulatuses?</p>	
	<p>6. Eelnõu rakendamiseks muudetakse siseministri 12. detsembri 2017. aasta määrust nr 45 „Isikule uue eesnime, perekonnanime või isikunime andmise kord ja avalduse vorm“.</p> <p>Ettepanekud on:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lisada avalduse vormile otsuse väljavõtte väljastamise viisi märkeruut (isiklikult järele tulles või digiallkirjaga kinnitatult e-posti aadressile); - Alaealiste laste nime muutmisel märgitakse avalduse vormile avaldaja väljale tihti alaealise lapse rahvus, emakeel ja haridustase. Ettepanek eristada vormil selgelt statistiliste andmete osa, et oleks üheselt arusaadav, et statistilised andmed märgitakse avaldaja, mitte alaealise kohta (näiteks lisada avalduse vormile „täidab avaldaja“ väljale uue eesnime ja uue perekonnanime järele AVALDAJA STATISTILISED ANDMED). 	<p>Märkusega mitteamestatud.</p> <p>Ei ole plaanis avalduse vormi muuta. E-avalduse esitamisel valib avaldaja otsuse kättesaamise viisi (elektroonselt või paberil). Kohapeal avalduse esitajalt saab vajaliku teabe küsida vahetult.</p>
Rahandusministeerium	<p>Rahandusministeerium kooskõlastab nimeseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu järgmise märkusega.</p> <p>Eelnõu seletuskirja punktis 7 on märgitud, et e-teenuste loomiseks ning edasiseks haldamiseks ja arendamiseks vajalik raha on tagatud Euroopa Liidu taaste- ja</p>	<p>Märkustega arvestamine on Rahandusministeeriumist Agnes Petersoniga (agnes.peterson@fin.ee) läbi räägitud</p> <p>Märkusega arvestatud.</p>

	vastupidavusrahastu (RRF) vahenditest, samuti on Siseministeeriumil vaja muuta MK KOV-i ametnikele koostatud juhendmaterjale ja koolitada ametnikke seoses eelnõuga tehtavate muudatustega. Palume täpsustada, millistes katteallikatest on plaanitud vajalikud kulud katta.	Seletuskirja on täiendatud. Juhendmaterjalide ja koolituste kulud on planeeritud katta rahvastikuregistri pidamiseks ette nähtud olemasolevast riigieelarverahast.
Justiits- ja Digiministeerium	<p>I. Sisulised märkused</p> <p>Ettepanek nime muutmist välistavate tingimuste täiendamiseks</p> <p>Eelnõu § 1 punkti 1 kohaselt täiendatakse NS § 16 lõigetega 1¹ ja 1². Täienduse tulemusena tekib loetelu karistusseadustiku (KarS) paragrahvidest, mille alusel karistatud isikutele ei võimaldata nime muutmist kuni karistusandmete kustutamiseni karistusregistrist. Justiits- ja Digiministeerium teeb ettepaneku täiendada kavandatud loetelu KarS §-dega 199, 201, 209–213 ja 217 lg 2. Ettepanekus loetletud paragrahvide puhul on tegemist varavastaste kuritegudega ning nime vahetamine võib soodustada uute samaliigiliste kuritegude toime panemist tulevikus (näiteks sarikelmid).</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Eelnõust on teatud karistatud isikute nime muutmise keeld välja jäetud.</p>
	<p>Andmekogudest isikuandmete automaatse kontrolli sätestamisega seotud tähelepanekud</p> <p>2. Eelnõu § 1 punkti 6 kohaselt täiendatakse § 16 lõikega 6⁴. Lisatud sätte kohaselt kui NS § 16 lõikes 1 nimetatud avaldus on esitatud rahvastikuregistri turvalises veebikeskkonnas ja selle vastavust lõike 9 alusel kehtestatud korrale on kontrollitud andmekogudest automaatselt, otsustab</p>	<p>Märkusega arvestatud.</p> <p>Eelnõu on muudetud ja täiendatud. Lisatud on, et kontrollle teostatakse rahvastikuregistrist ning öeldakse, et kontrollitakse nime muutmise avalduse vastavust nimeseaduses sätestatud nõuetele seoses isiku soovil uue isikunime andmisega.</p>

	<p>Siseministeerium uue eesnime, perekonnanime või isikunime andmise ja kannab selle rahvastikuregistrisse automaatselt. Kavandatud sätte sõnastusest võib järeldada, et kontrollitakse, kas nime muutmise avaldus vastab ministri määruses sätestatud nõuetele. Samas on nime muutmise eeldused ja välistused sätestatud siiski seaduses. Seega nime muutmise avalduse esitamisel peab kontrollima, kas seadus võimaldab inimesel nime muuta, ehk kontrollima avalduse vastavust seadusele, mitte määrusele. Sättes, mis käsitleb isiku andmete automaatset kontrolli, peab olema viide seaduses sätestatud tingimustele, mille esinemisel isikule nime muutmist ei võimaldata, mitte määruses sätestatule. Palume muuta eelnõu selliselt, et sätetest, mis hakkavad reguleerima automaatset otsust, oleks võimalik üheselt mõista, milliste seaduses sätestatud tingimuste täitmise kontrolli tehakse ning mis andmekogusid selleks kasutatakse.</p>	
	<p>3. EN § 1 punkti 7 kohaselt muudetakse NS § 19 sõnastust. Muudetud NS § 19 sõnastuse kohaselt antakse isikule uus nimi, kui see vastab NS § 7 nõuetele. Eelnõust ei tulene, kas NS § 7 nõuetele vastavuse kontroll eeldab ametniku otsust või on selles protsessis ette nähtud automaatkontroll. Eelnõu teksti saab tõlgendada selliselt, et kogu nime muutmise otsus saab olema automaatne. Samas seletuskirja kohaselt on automaatkontroll võimalik üksnes teatud tingimuste kontrolliks. Täpsemalt on seletuskirjas (lk 10) selgitatud, et sellised kontrollid loovad ka eelduse automaatotsusteks, kui otsustamiseks ei ole vaja kaalutlusõigust ning otsus tehakse üksnes rahvastikuregistri andmetele tuginedes. Võimalik, et</p>	<p>Märkusega osaliselt arvestatud.</p> <p>Seletuskirja on muudetud. Turvalises veebikeskkonnas kontrollitakse nii nime muutmise avalduse tingimuste vastavust NS-ile kui ka tehakse nime muutmise otsus ja kanne rahvastikuregistrisse automaatselt.</p> <p>Kui muudetakse eesnime ning tehakse selle raames automaatotsus ja -kanne, siis tuleb selle raames automaatselt kontrollida ka NS-i §-s 7 sätestatud. Eelnõusse on lisatud juurde, et kontrollitakse nime muutmise avalduse vastavust nimeseaduses sätestatud nõuetele seoses isiku soovil uue isikunime andmisega. Isikunime alla kuulub ka eesnimi.</p>

	<p>eelnõuga sooviti luua alust NS §-s 7 sätestatud nõuete täitmise automaatseks kontrollimiseks. Samas eelnõust ei tulene selgesõnaliselt, millistele andmetele tuginedes tehakse NS §-s 7 sätestatud nõuete kontroll. Juhul kui on kavandatud anda võimalus automaatselt kontrollida nime muutmise avalduse vastavust NS § 7 nõuetele, siis palume täiendada eelnõu selliselt, et nime vastavuse kontrollimisel NS § 7 nõuetele oleks üheselt selge, mis nõuete suhtes automaatkontrolli tehakse ja mis andmekogusid selleks kasutatakse.</p>	<p>Eesnime automaatne kontroll tehakse rahvastikuregistris elus isikute eesnimede pealt, sellega tagatakse, et soovitud nimi on eesnimena, sh võõrkeelse eesnime kasutusel taotlejaga samast soost isikutel. Kui selline kontroll annab positiivse tulemuse, saab teha automaatotsuse. Kui soovitud nimele ei leita vastet rahvastikuregistris, liigub avaldus ametnikule, kes selgitab välja vajalikud asjaolud (näiteks põhjus vastassool kantava eesnime andmiseks) või leiab soovitud nime NS-i nõuetele vastavuse tarbeks tõenduse, misjärel saab teha nime andmise otsuse.</p>
	<p>4. Seletuskirjas (lk 11) on selgitatud, et automaatne kontroll saab toimuda NS 17¹ lg 1 sätestatud juhul ning lg 2 sätestatud juhul on vajalik rakendada kaalutlusotsust. Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul peavad vastavad automaatse kontrolli võimaldamise ja välistamise tingimused tulenema seadusest. Kui on soovitud, et andmete automaatne kontroll oleks võimalik isiku soovil uue perekonnanime andmise üle otsustamisel (NS § NS 17¹), siis palume eelnõu vastavalt täiendada.</p>	<p>Märkusega mitteamestatud.</p> <p>Eelnõu ei ole vaja täiendada. NS-i § 16 katab nii eesnime, perekonnanime kui ka mõlema koos muutmist. NS-i § 16 lõike 3 kohaselt uue perekonnanime andmisel järgitakse käesoleva seaduse §-s 17¹ ja eesnime andmisel §-s 19 sätestatud.</p>
	<p>5. Eelnõu seletuskirjas on selgitatud, et NS-i täiendatakse seoses teatud karistusseadustikus sätestatud süüte toime pannud isikute nime muutmise keeluga kuni karistusandmete karistusregistrist kustutamiseni (seletuskirja punkt 1.1). Samas kavandatud automaatkontrolli sätest NS § 16 lg 6⁴ (eelnõu § 1 p 6) ei ole viidet eelnõuga kavandatud NS § 16 lg 1¹ (eelnõu § 1 p 1) tingimuste täitmise kontrolliks. Kavandatud kontroll hakkab toimuma karistusregistri päringuga ehk ühe andmekogu vastu. Samas eelnõus on sätestatud, et kontroll toimub mitmetest</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Eelnõust jäetakse teatud karistatud isikute nime muutmise keeld välja.</p>

	andmekogudest. Palume täiendada eelnõu selliselt, et oleks üheselt selge, mis andmeid ja mis andmekogudest kontrollitakse olukorras, kus toimub automaatne kontroll nime muutmise menetluses.	
	<p>6. Eelnõu seletuskirjas (lk 10) on selgitatud, et automaatselt saab kontrollida taotleja õigust nime muuta, st kontrollida vanust, teovõimet, kodakondsust ja põlvnemise seost. Rahvastikuregistri turvaline andmetöötluskeskkond on õiguslikus mõttes osa rahvastikuregistris, tegemist on rahvastikuregistri e-teenusega. Seletuskirjas toodud päringud on rahvastikuregistri sisesed päringud, mitte päringud teistest andmekogudest. Seega tuginedes seletuskirjas esitatud selgitustele saab teha järelduse, et lisaks rahvastikuregistri teha päring veel ainult karistusregistrisse. Samas eelnõus esitatud automaatset kontrolli reguleeriva sätte sõnastus (kavandatud NS § 16 lg 6⁴) ei ole vastavuses seletuskirjas kirjeldatud protsessiga. Palume sõnastada andmete automaatset kontrolli kavandatud sätteid selliselt, et nad vastaksid planeeritud protsessile.</p>	<p>Märkusega arvestatud.</p> <p>Eelnõu sõnastust on muudetud. Lisatud on, et kontrolle teostatakse rahvastikuregistrist.</p> <p>Seletuskirja on täiendatud.</p>
	<p>Haldusõiguslikud küsimused</p> <p>7. Eelnõuga täiendatakse NS §-i 16 lõikega 12, mille kohaselt NS § 16 lõikes 11 nimetatud isikule uue eesnime, perekonnanime või isikunime andmise avaldus jäetakse läbi vaatamata. Eelnõu seletuskirjas puudub vastava täienduse selgitus. Nime muutmist soovivale inimesele võib jääda selgusetuks, miks on eelnõu koostaja valinud just läbi vaatamata jätmise tagajärje, mitte ei ole otsustatud, et sätestatud tingimustel jäetakse avaldus rahuldumata. Eelnõuga</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Eelnõust on välja jäetud teatud karistusega isikute nime muutmise keeld.</p>

	<p>kavandatud NS § 16 lõike 1² sisuks on, et NS § 16 lõikes 1¹ viidatud paragrahvide alusel karistatud isikutel ei oleks võimalik esitada nime muutmise taotlusi. Teisisõnu puudub eelnõus viidatud paragrahvide alusel karistatud isikutel taotlusõigus nime muutmise menetluses. Taotlusõiguse puudumisel jäetakse haldusmenetluses esitatud isiku taotlus läbi vaatamata (vt ka haldusmenetluse seaduse (HMS) § 43 lg 1 p 3). Palume täiendada seletuskirja selgitusega kavandatud NS § 16 lõige 1² kohta.</p>	
	<p>8. Eelnõu seletuskirjast võib välja lugeda (eelnõu lk 13), et inimese nimemuutmise menetluse tulemusena langetatud otsus ja otsuse põhjal rahvastikuregistrisse tehtav kanne on haldusaktid. Seejuures on jäetud seletuskirjas põhjendamata, mis alustel kvalifitseeritakse haldusaktiks nii otsus kui ka kanne. Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul ei saa nime muutmise menetluses pädeva asutuse tehtud otsuse alusel teostatavat kannet käsitleda haldusaktina. Haldusaktiks saab lugeda vaid nime muutmist sooviva inimese taotluse alusel tema asjas langetatud sisulist otsust. Esitatud eelnõus ei esine ka perekonnaseisutoimingute seadusega (PKTS § 7 lg 1) reguleeritud olukorda, kus näiteks sünniakti kannet rahvastikuregistrisse saab käsitleda haldusaktina, kuna seda tehakse sõltumata inimese enda soovist ning kanne ei eelda pädeva asutuse põhjendatud otsust. Teisisõnu sünniakti kande tegemiseks ei pea inimene taotlust esitama ning pädeval asutusel ei ole ka võimalust haldusaktiga taotlust rahuldada või rahuldamata jätta. Nime muutmise võimaldamise menetlus sisuliselt erineb seega näitena toodud sünniakti kande tegemise</p>	<p>Märkusega arvestatud.</p> <p>Seletuskirja on muudetud nii, et haldusakt on otsus, kanne ei ole otsus.</p>

	menetlusest, mistõttu on ka menetluse tulemusena tehtud kandel erinev õiguslik staatus. Juhul, kui Siseministeerium on siiski arvamusel, et nime muutmise menetluses langetatud otsus ja rahvastikuregistrisse tehtud nimemuutmise kanne on mõlemad käsitletavad haldusaktina, siis palume eelnõu seletuskirjas Siseministeeriumi seisukohta põhjendada.	
	9. Eelnõuga täiendatakse NS paragrahvi 16 lõikega 64, mis käsitleb uue isikunime väljastamist automaatse haldusaktina. Palume automaatse haldusakti väljastamisel kaaluda ka vastutava haldusorgani kontaktandmete lisamist haldusaktile, et küsimuste tekkimise korral oleks inimesel lihtne ühendust võtta.	Märkusega mitteamvestatud. Inimesele tehakse nime muutmise kohta teatavaks haldusakt, kus on peal vaidlustamisviide, sealt saab inimene teada, kuhu ta saab pöörduda. Samuti hakkavad e-teenuses olema selgitavad tekstid ja käitumisjuhised (näit vajadus taotleda uus isikut tõendav dokument jmt).
	10. Palume käsitleda eelnõu seletuskirjas seda, millises menetluses on inimesel võimalik haldusakt vaidlustada, kas vaidlustamisel toimub tavamenetlus või automaatne menetlus. Seletuskirjas peaks välja tooma, et tehtud automaatotsuse peale on isikul õigus ka vaie esitada ning isikul on õigus nõuda, et tema taotlus negatiivse automaatse otsuse korral ka ametniku poolt üle vaadatakse.	Märkusega arvestatud. Vaidlustamine toimub tavamenetluses. Keelduvat otsust ei tehta automaatmenetluses. Keelduva otsuse vormistab alati ametnik. Otsustele lisatakse vaidlustamisviide nagu haldusmenetluse seadus ette näeb.
	Märkused eelnõu seletuskirjas esitatud põhiseaduspärasuse analüüsi kohta 11. Eelnõuga kavandatud nimemuutmise piirangud (EN § 1 p 1) kahtlemata kitsendavad inimeste õigusi. Eelnõu seletuskirjas on esitatud analüüs kavandatud piirangute põhiseaduspärasuse hindamiseks (seletuskirja lk 6-9). Analüüsis keskendatakse riive proportsionaalsuse hindamisele. Samuti on hinnatud riivet võrdsuspõhiõiguse aspektist (PS §12). Seletuskirjas	Märkusega arvestatud. Põhiseaduslikkuse analüüsi on seletuskirjas muudetud.

	<p>esitatud proportsionaalsuse analüüs käsitleb peamiselt riive sobivuse hindamist, kuid proportsionaalsuse testi vajalikkuse ja mõõdukuse kriteeriumi hindamine on jäänud pealiskaudseks. Samas praktikas on tihti just need hindamise kriteeriumid kõige rünnatavad olukorras, kus soovitakse riive materiaalselt põhiseaduspärasust küsimärgi alla seada. Palume täiendada eelnõu seletuskirja põhiseaduspärasuse analüüsi vajalikkuse ja mõõdukuse kriteeriumite osa.</p>	
	<p>Üldine tähelepanek eelnõu seletuskirjale lisatud määruse kavandi kohta (volitusnormi ulatus)</p> <p>12. Eelnõu seletuskirjale on lisatud siseministri 12. detsembri 2017. aasta määruse nr 45 „Isikule uue eesnime, perekonnanime või isikunime andmise kord ja avalduse vorm“ muutmise kavand. Kavandatud muudatused peaksid hakkama reguleerima uue nime andmise üle otsustamisel andmete automaatse kontrolli ning automaatse otsuse tegemise korda. Määrusesse on kavandatud uue nime saamist välistavad tingimused (määruse kavandi § 81 lg 1), mille esinemist on plaanis otsuse langetamisel automaatset kontrollida. Selline kavandamine ei ole õiguspärane, sest nime muutmise tingimused ja välistused peavad tulenema seadusest. Määruse aluseks olev NS § 16 lg 9 volitusnorm ei võimalda nime muutmise sisuliste tingimuste sätestamist määruses. Ka kavandatud automaatse kontrolli puhul hakatakse kontrollima seaduses sätestatud nime muutmise eeldusi ja nime muutmist välistavaid asjaolusid. Seega saab määruse tasandil vajadusel viidata seaduse nõuetele, mille täitmist hakatakse automaatselt kontrollima. Palume ministri</p>	<p>Märkusega arvestatud.</p> <p>Eelnõusse on lisatud uus volitusnorm.</p>

	määruse kavandamisel arvestada volitusnormi ulatusega.	
	<p>II. Normitehnilised märkused</p> <p>13. Palume arvestada kooskõlastuskirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste märkustega ning märkustega eelnõu mõjude kohta.</p> <p>Vastavalt Vabariigi Valitsuse reglemendi § 6 lõikele 5 palume esitada eelnõu Justiits- ja Digiministeeriumile täiendavaks kooskõlastamiseks pärast praegusel kooskõlastamisel saadud arvamuste läbivaatamist ja eelnõu parandamist.</p>	Märkusega arvestatud.
	<p>I. Põhimõtteline märkus</p> <p>1. Võrreldes 12.05.2025 esitatud eelnõu versiooniga on eelnõu uuest versioonist välja jäetud nimeseaduse (NS) § 16 täiendamine lõigetega 11 ja 12. Kavandatud täienduse tulemusena oleks tekkinud loetelu karistusseadustiku (KarS) paragrahvidest, mille alusel karistatud isikutele ei võimaldata nime muutmist kuni karistusandmete kustutamiseni karistusregistrist. Justiits- ja Digiministeerium tegi oma kooskõlastuskirjas ettepaneku täiendada kavandatud loetelu KarS §-dega 199, 201, 209–213 ja 217 lg 2. Ettepanekus loetletud paragrahvide puhul on tegemist varavastaste</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Siseministeerium nõustub, et teatud rasketes süütegudes süüdi mõistetud isikute nime muutmise keeld karistuse kehtivuse ajal on vajalik, kuid see muudatus tuleb koos uue isikunimeseaduse terviktekstiga. Hetkel teeme selle eelnõuga kehtivas nimeseaduses vaid hädapärased muudatused, mida on vaja nime muutmise e-teenuse tegemiseks. Karistatute nime muutmise keeld tuleb uue isikunimeseaduse terviktekstiga, mille eelnõu on praegu koostamisel.</p>

	<p>kuritegudega ning nime vahetamine võib soodustada uute samaliigiliste kuritegude toime panemist tulevikus (näiteks sarikelmid).</p> <p>Eelnõu kooskõlastustabelis ei leidu põhjendust selle kohta, miks on otsustatud eelnõuga kavandatud põhimõttelisest muudatusest loobuda. Justiits- ja Digiministeerium on seisukohal, et tegemist on reguleerimist vajava küsimusega, sest nime muutmise piirang raskendab teatud kuritegusid sooritanud inimestele uute kuritegude toimepanemist. Näiteks aastal 2024 tekitati kelmustega teadaolevalt eraisikutele kahju kokku pea 16 miljonit eurot ning juriidilistele isikutele ligikaudu 25 miljonit eurot. Nime vahetamise piiramine on varavastaste kuritegude (muu hulgas sarikelmuste) vastu võitlemiseks kohane meede ning võib uusi kuritegusid ennetada. Tulenevalt eeltoodust ei toeta Justiits- ja Digiministeerium teatud KarS paragrahvide alusel karistatud isikute nime muutmise keelu sätete eelnõust välja jätmist .</p>	
	<p>II. Sisulised märkused</p> <p>2. Eelnõu § 1 punktis 5 on sätestatud, et juhul kui isik esitab nime vahetamise avalduse rahvastikuregistri iseteeninduses, siis süsteem teeb automaatsed päringud, et kontrollida, kas nime vahetamise eeldused on täidetud. Juhul kui eeldused on täidetud, teeb süsteem ise automaatotsuse, et nime vahetamine on lubatav ja teeb vastava kandemuudatuse rahvastikuregistrisse (RR). Seletuskirjas (lk 7) on selgitatud, et kui avalduses on andmeid, mida RR-i andmete põhjal ei ole võimalik kontrollida, näiteks isik soovib vanaema</p>	<p>Arvestatud osaliselt.</p> <p>Täiendame seletuskirja. Üldjuhul toimub tavapärane nime muutmise menetlus, kus ametnik vaatab avaldusi läbi ja teeb otsuseid ja kandeid. Seda me ei muuda. Meie hinnangul ei ole vaja seda eelnõus üle korrata. Erisus on see, et teatud juhtudel on võimalik teha ka automaatotsus ja -kanne. Eelnõuga lisatav säte ütleb, millal saab teha automaatkannet ja -otsust, see tähendab kui automaatkande ja -otsuse eeldused on täidetud. Kui need eeldused ei ole täidetud, siis on tavapärane ametnikuga menetlus. Eelnõuga ei ole öeldud, et kui automaatkannet</p>

	<p>perekonnanime, kuid RR-i andmed soovitud nime kandmist ja põlvnemise seost ei näita, katkeb avalduse automaatmenetlus ning avaldus edastatakse ametnikule asjaolude selgitamiseks ja võimalusel nime muutmise otsuse tegemiseks. Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul ei nähtu seletuskirjas kirjeldatu eelnõust. Palume eelnõu täiendada ja sätestada, et otsuse tegemine suunatakse ametnikule juhul, kui automaatpäringute tulemusel selgub, et eeldused ei ole täidetud või selgitada seletuskirjas eelnõu millise sätte alusel avalduse ametnikule otsustamiseks suunamine toimub.</p>	<p>ei saa teha, siis tuleb lähtuda NS-i tavapärasest menetlusest. See on juba eeldus, et lähtutakse NS-ist, kui automaatmenetluseks ei ole eeldused täidetud.</p> <p>Seega NS-i lisatavas §16 lõikes 6⁴ ei ole eraldi välja toodud, et kui automaatotsuse ja -kande eeldused ei ole täidetud, siis toimub tavapärane nime muutmise menetlus ametniku osalusel, sest automaatotsust ja -kannet saab teha vaid juhtudel, kui selleks on eeldused täidetud. Seega kehtib üldine NS-i regulatsioon nime muutmise menetluses ehk ametnik vaatab läbi isiklikult või turvalises veebikeskkonnas esitatud avaldused, kuid teatud juhtudel on võimalik automaatmenetlus ilma ametnikuta, kui selleks on eeldused täidetud.</p>
	<p>III. Normitehnilised märkused ning märkused eelnõu mõjuhindamise kohta</p> <p>3. Palume arvestada kooskõlastuskirja lisas esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste- ja keelemärkustega ning märkustega eelnõu mõju hindamise kohta .</p>	<p>Arvestatud.</p>